

ZORAN GRMAŠ (1970–2017)

U proticanju zajedničkog vremena provedenog nad grafičkim pločama, u matricama kreativnog i uvek iznova zanimljivog čina otiskivanja, ostaće zapamćen grafičarski beleg novosadskog umetnika, docenta za grafiku na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Zoran Grmaš (1970–2017), posvećenik štamparskog delovanja, grafičar kolografskih površina sa mnogima je velikodušno delio vanrednu grafičarsku veštinu kojom je vladao. Za njegovu ljudskost znali su oni koji su imali sreću da budu njegovi prijatelji. U ranoj mladosti, osamdesetih godina, bio je skinhed i mogao se sresti na mnogim novosadskim svirkama u zadržanom *Mašincu*. Na šaci je imao istetovirano ono famozno oi!, ali i lobanju sa cilindrom. Bio je spretan sa iglom umočenom u tuš. Crtao je puno. Bio i ostao faca. Nešto kasnije, 1992. godine upisuje studije grafike na Akademiji umetnosti u Novom Sadu kod profesora Zorana Todovića, koje je okončao 1997. godine, da bi na istoj akademiji i kod istog profesora magistrirao 2009. godine. Bio je član Saveza udruženja likovnih umetnika Vojvodine od 1996. godine. Ovaj Bukovčanin uspeo je da se svojim predanim radom nakon niza priznanja za svoje stvaralaštvo na eminentnim grafičkim izložbama u zemlji i u svetu, otisne u Italiju gde je radno boravio na specijalističkim studijima u najpoznatijim svetskim ateljeima grafike: Studio Giorgio Upiglio u Milanu (1998–2003), Accademia Carrara di Belle Arti u Bergamu (1998–1999), Grafica Uno u Milanu (1996). Jedan od najjobimnijih projekata na kojem je radio je posthumna realizacija dela francuskog umetnika Wifreda Lama. Okrenut grafičkoj disciplini, pre svega, radio je uspešno i slike i crteže. Potekao u okrilju bogate srpske i jugoslovenske grafičke škole, Grmaš se u svom radu bavio simbolima i znakovima na prepoznatljiv način. Iako je izlagao na svim poznatim smotrama grafike u svetu, vredan, poštovan među kolegama, Zoran Grmaš se nije gurao u javnost. Radio je na svojim grafičkim ciklusima svestan činjenice da umetnost ne sme biti isprofanisana. Tragajući za najpogodnijim simbolom u svojoj alhemijskoj grafičkoj radionici, predano je otiskivao tragove nedorečenog. Minuciozno je islikavao otisak sopstvenog prsta kako bi pokazao sam karakter autentičnog izraza. Vizuelne domete ovog umetnika tek ćemo iščitavati i detaljnije upoznavati u vremenu pred nama kad budemo ozbiljno osetili nedostatak ovog velikog čoveka i grafičara. Putuj snovima, Matori moj, i pozdravi Lemija iz *Motorheda* kad budete zajedno izgovarali reči pesme „Ace of Spades“ koju si toliko voleo.